

Dok 69

Els Visser

Colofon

Titel: Dok 69

Els Visser © 2023

Verschenen: Mei 2023

Alle rechten voorbehouden

Illustratie cover: Niels Visser

Uitgegeven door: Uitgeverij Schrijverspunt

<http://www.schrijverspunt.nl>

Code: 2023.03.08

ISBN/EAN: 978-94-6266-659-7

NUR: 402

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vervaelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Het had een dag van blijdschap moeten zijn: de laatste schooldag voor de grote vakantie. De middag in de klas was voorbij gekropen en de weg naar huis leek wel twee keer zo lang als normaal. Charlie piekerde over hetgeen er thuis, tijdens de lunch was besproken. Hij kon bijna niet geloven dat de vakantie er heel anders uit zou zien dan dat hij had verwacht. De boodschap van zijn ouders gooide roet in het eten. Of had hij het misschien niet goed begrepen? Charlie was nog steeds niet overtuigd of de nadrukkelijke ‘Nee, je mag dit keer niet mee’ van zijn ouders, echt een nee betekende. Misschien was het een vergissing. Stonden zijn ouders niet ‘aan’ toen hij had aangegeven dat hij weer met pa meeging op de vrachtwagen gedurende de vakantie. Even monterde hij weer op, maar hij realiseerde zich daarna dat zijn ouders wel degelijk een reden hadden aangedragen waarom hij niet mee kon. Namelijk dat het ‘te duur’ zou zijn. Hoezo zou het ineens te duur zijn? Die vraag maalde maar door zijn hoofd want meer dan dat het te duur zou zijn, hadden zijn ouders niet uitgelegd. Hij had de laatste weken zo uitgekeken naar de zomervakantie, want dan kon hij mee op de vrachtwagen, net als de voorgaande jaren. Hij had er al over opgescheept tegen zijn klasgenoten.

Thuis wilde hij het liefst meteen naar zijn slaapkamer gaan, maar hij besloot toch even snel zijn hoofd te laten zien om te laten weten dat hij thuis was. Dat waren zijn ouders van hem gewend, hij kwam altijd wel even vertellen over school of wat zijn plannen waren voor de rest van de middag. Maar nu hield hij het kort.

‘Hoi.’

Terwijl hij de trap opliep, naar zijn slaapkamer, hoorde hij zijn ouders tegen elkaar mompelen in de huiskamer. Halverwege de trap bleef Charlie staan luisteren. Hij hoopte iets positiefs op te vangen. Dat pa bijvoorbeeld vond dat hij wél meekon en dat het wel mee zou vallen met de kosten. Hij staaarde naar het jaren zestig patroon van de traploper en probeerde zich te concentreren op het gesprek van zijn ouders.

De zware stem van zijn vader Hank en de zachte stem van zijn moeder Letty wisselden elkaar af. Het ging om het eten onderweg.

Charlie zou niet meer genoeg hebben aan een kindermenu, hij at als een volwassene. Dat betekende dubbele kosten en zoveel onkostenvergoeding kreeg Hank niet van zijn werkgever. Dat had hij zich nog nooit gerealiseerd. Hij at thuis toch ook, bedacht hij er opstandig achteraan. Dat was ook niet gratis. Maar dat was geen reëel vergelijk, moest hij erkennen. Met lood in de schoenen liep hij door naar zijn slaapkamer en ging met zijn handen onder zijn blonde hoofd op het bed liggen staren naar het plafond. De gezelligheid die zijn kamer had, hielp nu even niet mee. Hij wist niet hoe hij deze teleurstelling moest verwerken. Het prikte ook wat achter zijn ogen. Hoe lang ging hij nu al mee met pa in de vakanties? Zes jaar, misschien al wel zeven?

Met zijn 15 jaar was Charlie lang voor zijn leeftijd. Hij had altijd tot één van de grotere jongens in de klas behoord. Zijn lengte maakte hem ook wat slungelig. Hij kon zijn vader bijna recht in de ogen kijken, al had Hank zijn lengte niet echt mee. Hij vond het geweldig dat zijn vader Hank op zo'n grote vrachtwagen reed. Hij had zich nooit tot last gevoeld als hij mee was. Er werden onderweg geen lange, interessante gesprekken gevoerd, dat niet. Maar Charlie vermaakte zich prima tijdens de ritten, in zijn eigen fantasiewereld. En hij was vaak tot nut geweest onderweg toen hij wat ouder werd. Toen Hank voor een kozijnen fabriek reed en niet zeker wist of hij bij de juiste bouwput was aangekomen met de levering kozijnen, stapte hij uit en ging het vragen bij het rondlopend werkvolk. Charlie kroop dan snel achter het stuur, in afwachting van een seintje van Hank. Bleek dat ze inderdaad op de plaats van bestemming waren, dan reed hij op aanwijzingen van zijn pa de vrachtwagen voorzichtig het terrein op. En dat... gaf een enorme kick.

Charlie zat in de derde klas van de MULO. Hierna volgde het examenjaar. Hij zag niet tegen het examen op. Hij lette altijd wel op tijdens de les en dat maakte dat hij niet veel moeite met zijn huiswerk had. Hij dacht al na wat hij na zijn examen zou gaan doen. Hij kon vrachtwagenchauffeur worden maar dan had hij een groot rijbewijs nodig. Misschien werken bij de douane of bij de Rijkspolitie. Rijden in een Porsche bij de Rijkspolitie, daar kon hij echt over dromen.

Letty en Hank 1958

Het was schrikken toen de net 19-jarige Letty ontdekte dat ze zwanger was van Hank. Ze vreesde voor de schande die haar boven het hoofd hing. In haar familie en in het dorp waar ze woonde was die vrees niet onterecht. In de kleine Drentse gemeenschap hielden ze elkaar nauwlettend in de gaten en zagen elkaars zonden niet over het hoofd. Er werd met spoed een huwelijk gearrangeerd tussen Hank, een Nederlands hervormde Fries en Letty, een gereformeerd meisje. Twee verschillende geloven, dat ging toentertijd niet zomaar samen. Er waren vele vernijten en gesprekken aan vooraf gegaan. Letty voelde zich daar doodongelukkig door. Zowel Hank als Letty moesten een geloofsovertuiging uitspreken voor de kerk voor zij in het huwelijk 'mochten' treden. Hank kende, ten tijde van het opzeggen van zijn nieuw aangewende en door anderen gewenste overtuiging, de tekst nog steeds niet uit zijn hoofd. Maar omdat men toch door moest werd het als voldoende beschouwd. Letty en Hank werden tegen wil en dank een gehuwd stel voor hun twintigste verjaardag. Er was geen geld voor een trouwjapon of een net pak. De donkere krullen van Letty werden wat hoger opgestoken dan gewoonlijk en ze kreeg de zondagse jurk van haar zus Anne te leen om in te trouwen. Haar schoenen poetste ze net zolang op tot ze weer glommen, alsof ze nieuw waren.

Het leek de dominee, die vooral met Letty was begaan, het beste dat Hank zijn groot rijbewijs ging halen. Daarin bemiddelde de dominee met een oom en tante van Hank. Zelf had het jonge stel daar het geld niet voor maar er werd een regeling met oom en tante getroffen in de vorm van een lening. De bedoeling was dat Letty en Hank een periode lang elke maand 18 gulden gingen aflossen aan oom en tante. Als Hank eenmaal werk had als chauffeur kon hij dat weer terugverdienen. Tot dan moest hij blijven werken bij een verzinkerij.

Het paar verhuisde naar Heeg in Friesland en trok in een klein huurhuisje. Enkele maanden later diende de geboorte van Charlie zich aan. Er was een kindervagen nodig terwijl de lening voor de rijlessen van Hank bij oom en tante nog liep.

'Maar', zeiden de ouders van Hank, 'die lening nemen wij over van jullie.'

Dat gaf Hank en Letty wat ruimte om een nieuwe lening af te sluiten bij oom en tante voor de kindervagen.

Hank kreeg, na het behalen van zijn groot rijbewijs, verschillende banen in het transport. Het liep niet bij elke werkgever even vlekkeloos, waardoor hij diverse keren werd ontslagen om redenen als rijden onder invloed. Het werk wisselde tussen kozzijnen rijden, zand rijden, binnenland en buitenland.

Eenmaal rijdend op het buitenland ging Letty een enkele keer mee op de vrachtwagen. Ze was nog nooit in het buitenland geweest. Charlie logeerden dan bij pake en beppe. Zo kon Letty mee met Hank naar Frankrijk. Het voelde als een mini-vakantie.

Hank kocht regelmatig onderweg in België meerdere doosjes sigaren die in Frankrijk zeer in trek waren. Hij verkocht ze daar voor een kleine meerprijs. Zo ook die keer dat Letty mee was. De Belgische sigaren hadden aftrek in Frankrijk omdat ze daar een stuk prijziger waren. Hank parkeerde zijn auto op een drukke plek in Parijs en Letty, die geen woord Frans sprak, verkocht de sigaren vanuit de cabine. Enkel door een doosje omhoog te houden en vervolgens zeven vingers op te steken, wat inbiel dat voor 7 francs de sigaren aan de gretige heren toebehoorden. Hank die de cabine na het parkeren gelijk had verlaten voor een sanitaire stop, kreeg bij terugkomst vol trots te horen dat Letty alle sigaren al had verkocht. Tevreden nam Hank weer plaats achter het stuur. Dat betekende dat ze voor die dag in ieder geval ruim voldoende geld voor het eten hadden.

Een minder leuke herinnering voor Letty was die keer toen ze 's avonds ziek en lamlendig in de auto zat te wachten tot Hank klaar was met drinken. Ze stonden geparkeerd bij een routier waar ze gedineerd hadden. Ze bleven daar ook voor de nacht. Hank wilde na het eten niet gelijk de cabine weer in, hij wilde nog wat praten met de andere chauffeurs. Letty kon niet eerder naar bed voor Hank in het bed boven haar lag. Vanwege haar claustrofobie wilde ze zelf niet boven liggen. Het was een erg nauwe ruimte. Hank liet haar uren wachten ondanks dat hij haar wat anders beloofd had.

Later nam Hank ook Charlie mee op de vrachtwagen. Die was nog maar een jaar of acht toen hij voor het eerst mee mocht. Het joch genoot altijd in de vrachtwagen en daarvan kon Hank dan weer genieten. Hank wist niet echt hoe hij zijn zoontje moest vermaken, of waar hij het met hem over moest hebben, maar het bleek ook niet nodig. Het joch klaagde nooit.

Het meenemen van Charlie had ook wel eens tegen hem gewerkt. Hij reed toen bij De Zwart wat vooral dagritjes in het binnenland betekende. Hank hoopte eigenlijk weer eens te kunnen rijden naar het buitenland. Hij reed met Charlie naast zich op de Afsluitdijk in een Magirus Deutz toen hem, via het bakkie, ter ore kwam dat hij zijn werkgever moest bellen. Zodra de mogelijkheid er was belde Hank naar zijn baas. Of hij ad hoc naar Engeland kon met de vrachtauto, iets wat hij ontzettend graag had gewild maar hij kon de rit niet aannemen omdat hij Charlie mee had. Het ritje Engeland werd aan een ander toebedeeld en Hank kon zijn teleurstelling maar moeilijk verbergen.

Rijden naar plekken als bijvoorbeeld Parijs betekende een week lang onderweg. Dat had Hank het liefst, een hele week van huis. Snelwegen waren er toen nauwelijks, tachograaf schijven bestonden niet, slechts een werkeboekje wat ook wel eens het leugenboekje werd genoemd.

Charlie piekerde verder. Als hij nou eens wat minder at onderweg en als ze nu flink wat eten meenamen van huis, dan was het probleem toch opgelost?

Het leek een goed plan, maar daar het tegen het avondeten aanliep, voelde hij dat hij al flink trek kreeg. Nee, wist hij uiteindelijk zeker, dat ‘minder eten’ was geen optie, hij hield dat nooit vol. Hij was in de groei, had hij zijn moeder vaak horen zeggen. De tijd van kindermenuutjes was voorbij. Weer gingen zijn overpeinzingen naar de vakanties waar hij mee mocht met pa. Omdat Hank doorgaans kort van stof was onderweg, had Charlie zo zijn eigen vermaak gevonden. Hij lette op de naderende vrachtauto’s en fantaseerde dan met welk type vrachtauto hij de heenreis zou rijden, en vervolgens bedacht hij waar deze rit naar toe ging. Voor de retourvracht koos hij dan weer een andere vrachtauto uit en een andere route. Dat was een leuk spel wat zich in zijn hoofd afspeelde. Sowieso bestudeerde hij onderweg alle handelingen van pa, tot hij wist waar alles wat zich maar in de cabine bevond, voor diende.

Maar gewoon lekker naar buiten kijken was ook fijn. Andere kinderen maakten misschien buitenlandse reizen met hun ouders in de vakantie maar hij kwam ook ‘overal’ met zijn vader. Daarnaast leerde hij ook rijden met de vrachtauto.

Jonge Charlie,

Hij groeide op in Heeg in een kleine woning wat met het huis van de burens een 'twee onder een kap' moest voorstellen. Later, nadat het gezin van Hank en Letty naar IJsbrechtum was verhuisd, werden de twee kleine huisjes in Heeg samengevoegd tot één woning. Het fijne aan de plek in Heeg was de diepe tuin. Charlie hield van het huisje, Letty haatte het. Het was niet praktisch, geen gewoon toilet en gebrek aan andere gemakken waar Charlie als kind geen weet van had dus ook geen hinder. Als hij niet met pake mee mocht op de trekker melkbussen ophalen dan vermaakte hij zich met zijn autootjes en toen hij nog geen autootjes had om mee te spelen, vermaakte hij zich met een baksteen die op zijn kant een vrachtauto voorstelde. Hij had niet veel nodig om het naar zijn zin te hebben maar enige impulsiviteit was hem toen al niet vreemd. Doordat zijn geboortedag ongunstig viel kon hij na twee jaar kleuterschool niet door naar de eerste klas, terwijl hij er wel aan toe was. De verveling in het derde kleuterjaar sloeg toe maar hij klaagde niet. Hij trok gewoon zijn eigen plan. Hij ging op een dag in plaats van naar de kleuterschool naar de boer aan de overkant, waar hij zijn hulp aanbood. De boer kon wel een knechtje gebruiken en dacht niet na over het feit dat de jongen misschien spijbelde. De afwezigheid van Charlie in de klas viel uiteraard op en er werd aan de bel getrokken bij Letty. De lol bij de boer was toen snel voorbij.

In de eerste klas, toen hij eindelijk mocht leren schrijven, wees de juf hem erop dat de letter r een lijntje als een golvend vlaggetje nodig had. Charlie vond dat onzin. Een r als een soort v schrijven ging veel sneller. Juf hield voet bij stuk. Waarop Charlie, die zich ook niet graag gewonnen gaf, vervolgens zeer lange vlaggetjes aan een enkel verticaal streepje ging maken zodat er nog maar drie letters op één regel pasten. Het was geen brutaliteit van hem, hij was eerder verlegen en eigenzinnig.

Rond zijn pubertijd bedacht Charlie op een gegeven moment dat hij vervekt moest zijn, voordat zijn ouders in het huwelijk traden. Tussen hun trouwdag en zijn geboortedag zaten maar zes maanden. Het was slechts een gegeven, er werd niet over gesproken. Het maakte voor hem verder niets uit. Hij had nooit het gevoel gehad dat hij Letty of Hank in de weg had gezeten. Integendeel. Bij zijn moeder vond hij huiselijkheid en genegenheid, bij zijn vader het avontuur.

Hoogtepunten in zijn jeugd waren de ritjes die hij mee mocht met Hank.

Het toeren onderweg, het ontmoeten van andere chauffeurs in routiers. De kans was klein dat ze die chauffeurs ooit weer tegenkwamen, alhoewel ze het wel meemaakten. Dan troffen ze elkaar zomaar een tweede en zelfs een derde keer.

De laatste vakantie had Hank Charlie achtergelaten in een Italiaans café dat Maria beette. De andere chauffeurs gingen stappen in Cortina d'Ampezzo en Hank wilde mee. Dat Hank wilde stappen was later bekeken wel begrijpelijk, hij was immers nog maar 34 jaar. De serveersters van café Maria hielden zijn zoon een beetje in de gaten. Voor Charlie voelde het dubbel dat zijn vader hem achterliet. Enerzijds voelde hij zich in de steek gelaten en anderzijds vond hij het ook wel stoer. Hij dronk die avond vele flesjes sinas weg.

Hij zag tijdens de ontmoetingen met andere chauffeurs zijn pa veranderen van een rustige behouden man in een spannende verhalenverteller. Zo vertelde Hank, na het nuttigen van de nodige alcoholische versnaperingen, dat hij een zeer spannende ervaring had gehad in Italië. De chauffeurs en vooral Charlie hingen aan Hanks lippen. Het verhaal was dat Hank een rit had in een touringcar vol vakantiereizigers. Hank bestuurde de touringcar door een berglandschap in Italië en kreeg problemen met de remmen tijdens een afdaling. Hij werd gered, zo ging het verhaal, door een vrachtwagenchauffeur die doorhad dat de remmen van de touringcar niet meer goed werkten. De vrachtwagenchauffeur twijfelde geen moment en haalde de touringcar in. Door met de vrachtwagen voor de touringcar te gaan rijden en als buffer te fungeren, kwamen ze al remmend tot stilstand. De enige schade die de touringcar had na deze spannende actie waren een paar kapotte richtingaanwijzers. Dat was echt wel door het oog van de naald. Charlie had het verhaal thuis niet eerder gehoord.

‘Charlie, kom eten’, riep zijn moeder.

Schoorvoetend ging hij naar beneden. De tafel stond gedekt en de schalen al opgediend. Hij had nog steeds geen oplossing bedacht over hoe hij toch met pa mee kon. Het lukte hem ook niet om gezellig te doen aan tafel, wat uitzonderlijk was. Doorgaans werd er gekletst aan tafel, Hank in het Fries en Letty in het Drents. Charlie was opgegroeid met beide dialecten en sprak als vanzelf met zijn vader in het Fries en met zijn moeder in Drents.

Ooit had hij gevraagd aan Letty waarom zij nooit Fries sprak.

‘Dat heb ik eens geprobeerd, maar toen lachte jij mij uit’, antwoordde Letty.

Hij kon zich dat niet meer herinneren. Letty las streekromans in het Fries, verstond Fries maar sprak vanaf toen geen woord Fries meer.

Zwijgzaam zette de maaltijd zich voort. Charlie kreeg geen hap door zijn keel en tuurde alleen maar naar zijn bord en prakte er wat in. Daardoor miste hij de blik die Hank en Letty uitwisselden boven zijn hoofd.

Hij dacht later nog vaak terug aan deze dag en had zijn ouders nooit naar de reden gevraagd waarom hij uiteindelijk de volgende dag toch naast Hank in de cabine zat, op weg naar Frankrijk. Hij vermoedde dat het zijn enorm teleurgestelde hoofd aan de etenstafel moet zijn geweest. Op het moment zelf maakte het hem niet uit. Hij was onderweg! De ‘kosten’ van Charlie zijn nooit meer ter sprake gekomen.

Hoewel het uit nood geboren was dat Hank op de vrachtwagen kwam, paste het hem goed. Hij had een grote liefde voor alles wat op wielen stond. Hank keek dan ook niet op van het feit dat Charlie dezelfde passie ontwikkelde. Hij wilde zo graag leren autorijden. Hank had er geen moeite mee gehad om die wens beetje bij beetje te bevredigen. Letty ook niet. Zelfs zij liet Charlie stukjes rijden in haar auto. Ze bleef wel waakzaam. Toen hij een keer veel te dicht op een vrachtwagen reed, gebood ze hem onmiddellijk te stoppen en moest hij achter het stuur vandaan. Dat Charlie door deze ‘privélessen’ wel eens overmoedig kon worden, daar hadden Hank en Letty niet zo bij stilgestaan.

Vrachtbrief	
1	Daf 2800
Van Antwerpen	Naar Kopenhagen
	BE DK
Lading heen Balen katoen	Lading terug lading onbekend

Tot groot plezier van Charlie waren de bestemmingen tijdens deze vakantie wisselend. Ze waren naast Frankrijk ook naar Italië geweest en nu ging de reis naar het noorden. Het was altijd gezellig tijdens de

overtocht op de veerboot van Duitsland naar Denemarken, wist hij nog van eerdere reizen. Soms was het zelfs dik feest. Er waren altijd wel collega-chauffeurs om gezellig mee te kletsen, eten en drinken.

Charlie keek reikhalzend uit naar het moment dat Hank het dek van de veerboot op kon rijden. Vanwege de verschillende deklagen die de veerboot bezat, hadden ze nog geen idee hoeveel vrachtwagenchauffeurs ze tijdens deze reis op de boot zouden treffen. Maar eenmaal uit de wagen gestapt en bij elkaar gekomen in de gemeenschapsruimte voor de chauffeurs, bleek het een grote groep te zijn.

De overtocht duurde ongeveer twee uur. Daarna ging de reis richting Kopenhagen. De twee uur durende overtocht op de veerboot was voor Hank voldoende om volkomen onder tafel te geraken door de gezellige drankjes. De andere chauffeurs dronken ook, maar waren er nooit zo aan toe als Hank. Eenmaal terug gestrompeld naar de vrachtwagen, probeerde Hank even een rustmoment te pakken om bij te komen, op het bed achter het gordijntje. Het dek waar ze geparkeerd stonden ging pas als laatste open, dus het duurde wel even eer ze aan land konden.

Charlie nam plaats op de bijrijdersstoel en wachtte af. Het duurde lang voordat 'hun' dek aan de beurt was. Toen er beweging in de rij auto's voor de DAF kwam, vroeg Charlie aan Hank of hij de vrachtwagen eraf moest rijden. Hank murmelde alleen maar wat, hij was nauwelijks aanspreekbaar noch verstaanbaar. Ze konden er niet blijven staan want ook de wachtende auto's achter hun wilden door. Hij voelde de druk toenemen en nam daarom plaats achter het stuur

en reed de vrachtwagen van het dek. Aan land voegde hij zich vervolgens bij de collega-chauffeurs van Hank.

‘Is er wat loos? Waar is je vader?’ vroeg één van de chauffeurs.

Het was een vriendelijke, potige man, waarvan Charlie wist dat hij Bill heette. Bill had grappige verhalen verteld, dat deed hij zo smakelijk, iedereen moest lachen. Ook Charlie, al snapte hij vaak de clou niet. Bill was een man waar andere mannen naar luisterden, iemand die respect afdwong. Misschien door het stoere postuur, dacht Charlie en hij hoopte ooit ook zulke spieren te krijgen als Bill.

‘Eh, ja mijn vader... eh.. die slaapt nog wat’, stamelde hij enigszins blozend.

‘O nou, eh... kom maar mee naar de douane dan zorgen wij wel dat de papieren in orde komen’, zei Bill gemoedelijk en legde zijn hand op de schouder van Charlie.

Bij de douane werden de papieren bekeken. Charlie probeerde een zo strak mogelijk gezicht te trekken en hoopte maar dat het overtuigend overkwam. Van binnen voelde hij zich nerveus en onzeker. Even later kreeg hij de papieren terug met de benodigde stempels erop en hij moest zich inhouden om geen zucht van verlichting te slaken. Samen bekeken en bespraken ze waar de lading van Hank naar toe moest. Bill wierp een blik op het gesloten gordijntje en toen weer op de jongen.

‘Jij kunt toch ook rijden?’ vroeg Bill.

‘Jawel’, antwoordde Charlie, al wist hij heel goed dat het nooit de bedoeling was geweest van zijn vader dat hij de complete chauffeursrol zou overnemen. Niet op zijn vijftiende. Af en toe, op een niet al te druk stuk in Duitsland, mocht hij rijden en soms in Italië, maar zeker niet te lang. In Italië leek het wel of alleen Nederlandse vrachtwagens op de autowegen reden. Volgens Hank kwam dat omdat Nederlanders wel de tol konden betalen die de katholieke kerk in Italië opgelegd had aan de berijders van de, door de kerk gefinancierde, wegen. Italianen zag je er niet, die konden deze tol niet betalen en namen andere routes, had Hank uitgelegd.

Zou Bill soms denken dat hij ouder was dan 15? vroeg hij zich af.

‘Volg mij maar, het komt wel goed’, zei Bill die de jongen zag twijfelen.